

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

40

Vragen van het lid **Omtzigt** (Omtzigt) aan de Minister voor Klimaat en Energie *over de energieprijzen, over de plannen voor leveringszekerheid en betaalbaarheid van energie, over het afsluitbeleid van kleinverbruikers* (ingezonden 31 augustus 2022).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 23 september 2022).

Vraag 1

Herinnert u zich tot dat u twee keer toe een motie heeft ontraden die vroeg om een strategie voor leveringszekerheid van energie, betaalbaarheid van energie, leveringszekerheid van voedsel en betaalbaarheid van voedsel?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven welke strategie er op dit moment is voor de leveringszekerheid van energie? Ofwel, kun u wijzen naar het beleidsrapport – waarvan er velen geschreven worden in Den Haag – waarin de strategie voor leveringszekerheid van energie (in ieder geval gas en elektriciteit) staat beschreven, die op dit moment gevolgd wordt?

Antwoord 2

In de afgelopen periode heb ik veelvuldig met uw Kamer gesproken over het thema leveringszekerheid en de inzet en strategie van het kabinet om de leveringszekerheid op zowel korte als langere termijn te waarborgen. Deze inzet kan veranderen door de omstandigheden en ontwikkelingen. Naar mijn mening is het beter hier flexibel op in te kunnen spelen en uw Kamer dan te informeren.

Hierover heeft het kabinet ook een reeks van brieven gestuurd aan uw Kamer. Ik verwijs u graag naar het verslag van het Commissiedebat d.d. 9 juni 2022 over voorzienings- en leveringszekerheid energie (Kamerstuk 29 023, nr. 334). Dit verslag bevat een opsomming van deze brieven.

Vraag 3

Kunt u aangeven welke strategie er gevolgd wordt voor de betaalbaarheid van energie?

Antwoord 3

Ook over de betaalbaarheid van energie en maatregelen die het kabinet heeft genomen om het probleem van de hogere energierekening voor burgers en bedrijven te adresseren is in de afgelopen periode meerdere keren met uw Kamer gesproken. Ik verwijs hierbij naar de aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022 (Kamerstuk 35 925 XV, nr. 111) en de beantwoording van Kamervragen van het lid Van Dijk (PvdA) over compensatie van de hoge energierekening voor lage inkomens (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2143). Ook heeft het kabinet u met Prinsjesdag een brief gestuurd met maatregelen voor de energierekening.

Vraag 4

Werkt de huidige vastgestelde strategie voor betaalbaarheid en leveringszekerheid van energie of is het beter om de strategie aan te passen?

Antwoord 4

De maatregelen die het kabinet tot op heden heeft genomen hebben een bijdrage geleverd aan de verbetering van betaalbaarheid van energie en leveringszekerheid van energie. Dit neemt niet weg dat de energieprijzen erg variëren. Het is daarom van belang om voortdurend te kijken wat nog meer nodig en mogelijk is. Dit doet het kabinet ook, zowel op nationaal als op EU-niveau. Tijdens Prinsjesdag is het kabinet met een pakket van aanvullende nationale maatregelen gekomen. Daarnaast wordt ook in EU-verband alles in het werk gesteld om de problemen op de Europese energiemarkten en de hoge energieprijzen te adresseren.

Vraag 5

Is er een risico van black outs door een onzekere energievoorziening (bij ons of de buurlanden met wiens elektriciteit netwerk wij verbonden zijn) in de aankomende winter?

Antwoord 5

Risico's op een black-out zijn nooit uit te sluiten. Wel zijn deze te mitigeren en is er een duidelijk handelingsperspectief indien een black-out zich voordoet. Zo is er het Risicoparaatheidsplan Elektriciteit dat ik op 22 april 2022 aan uw Kamer heb gestuurd (Kamerstuk 29 023, nr. 301), het Nationaal Crisisplan Elektriciteit dat ik op 14 maart 2022 aan uw Kamer heb gestuurd (Kamerstuk 29 023, nr. 283) en heeft de landelijke netbeheerder TenneT het Systeembeschermings- en Herstelplan Elektriciteit opgesteld, mede op basis van de netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet (Verordening (EU) 2017/2196). Daarnaast werk ik op het gebied van energie en leveringszekerheid nauw samen met mijn ambtgenoten in buurlanden (de Benelux, Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk en Zwitserland) via het Pentilaterale energieforum.

Vraag 6

Zijn er adequate afspraken met de buurlanden, zodat in situaties van stress, levering van elektriciteit over de grens blijft plaatsvinden?

Antwoord 6

Ja. Zie paragraaf 3.2 van het bij de beantwoording van vraag 5 genoemde Risicoparaatheidsplan Elektriciteit.

Vraag 7

Zijn er oefeningen en draaiboeken voor het geval van een onzekere energievoorziening? Kunt uitleggen hoe die eruit zien?

Antwoord 7

Ja. Wat betreft oefeningen is er op 24 mei 2022 nog in Pentilateraal verband deelgenomen aan een black-outtest¹. Voor draaiboeken verwijs ik graag naar de stukken die bij de beantwoording van vraag 5 zijn opgesomd.

¹ Benelux :: Pentilateral Energy Forum

Vraag 8

Kunt u verklaren waarom de gasprijs op de markt in Zeebrugge de afgelopen maanden vaak aanzienlijk lager was dan de gasprijs op TTF (Nederland), terwijl Nederland gas naar België exporteert?²

Antwoord 9

Het klopt dat de gasprijs in Zeebrugge lager is. Als gevolg van het wegvallen van Russisch aanbod komt een groot deel van de import momenteel als vloeibaar aardgas (LNG) naar Europa. Aanlanding van dit LNG vindt plaats aan de kust, vooral in het westen en zuiden van Europa. Door de verandering van de plaats waar het gas de Europese markt bereikt en het wegvallen van Russisch aanbod, ontstaan er knelpunten in het gastransport tussen landen die er voorheen niet of in mindere mate waren. De Belgische gasmarkt is momenteel onvoldoende gekoppeld met de markten in Nederland en Duitsland. Omdat de Belgische gasmarkt op dit moment minder krapte kent dan de markt in Nederland, ontstaat in België een lagere prijs. De knelpunten verhinderen dat dit prijsverschil wordt vereffend. De export van Nederland naar België is gebaseerd op lopende contracten. Deze exportverplichting bouwt af tot nul in 2030.

Vraag 9 en 10

Hoe moet een alleenstaande of een gezin, met een laag of middeninkomen (dat op dit moment net kan rondkomen) en een slecht geïsoleerde huurwoning de winter doorkomen, als de energierekening stijgt van bijvoorbeeld 200 naar 600 euro per maand?

Bent u bekend met de studie van het Centraal Planbureau (CPB) van juni 2022 waarin duidelijk werd dat 1,2 miljoen huishoudens te weinig onvoldoende inkomen hebben om elke maand hun vaste en noodzakelijke lasten te betalen in het donkere scenario (waarin de kale gasprijs 1,50 per m³ is, een niveau waar we nu ver boven zitten bij flexibele contracten)?³

Antwoord 9 en 10

Ja, het kabinet is bekend met deze analyse. Het scenario in kwestie gaat uit van een aantal aannames waaronder aanhoudende hoge prijzen in combinatie met het niet continueren van de maatregelen die in 2022 genomen zijn. Mede gelet op de ontwikkelingen, zit het kabinet niet stil. Zonder hulp zouden er immers mensen in betalingsproblemen komen. Zo heeft het kabinet voor dit jaar een pakket aan maatregelen getroffen. Daarin worden onder andere de energiebelastingen, de brandstofaccijnzen en de btw op de energierekening verlaagd. Tevens wordt een energietoeslag via de gemeenten verstrekt. Het kabinet heeft op Prinsjesdag de maatregelen die het voornemens is om volgend jaar te treffen gepresenteerd.

Vraag 11

Kunt u enig tijdstip aangeven na 1945, waarin meer dan 1 miljoen huishoudens niet in staat waren om hun vaste en noodzakelijke lasten te betalen uit hun maandelijkse inkomen?

Antwoord 11

Het is mij niet bekend of er zich een direct vergelijkbare ontwikkeling in de recente geschiedenis zich voorgedaan heeft. Het CPB doet hier in de eerder genoemde analyse ook geen uitspraken over.

Vraag 12, 13 en 14

Hoe gaat u voorkomen dat een groot aantal huishoudens te maken gaat krijgen met het afsluiten van energie en gas?

Bent u bekend met de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas?

Hoe zal in de regeling omgegaan worden met de situatie waarin de kleinverbruiker voltijds werkt tegen een relatief laag inkomen en niet in staat is om

² Powernext, «Spot market data», geraadpleegd op 31 augustus 2022. (<https://www.powernext.com/spot-market-data>).

³ CPB, 9 juni 2022, «Stresstest kosten van levensonderhoud». (<https://www.cpb.nl/stresstest-kosten-van-levensonderhoud>).

de maandelijkse lasten (huur, zorg, minimum noodzakelijke kosten voor onder andere eten, woon-werkverkeer, verzekeringen en de energierekening) te voldoen uit de lopende inkomsten? Hoe zal worden omgegaan met de 1,2 miljoen huishoudens, die, ook al zouden zij in de schuldsanering zitten, nog steeds te maken hebben met noodzakelijke lasten die hoger zijn dan hun inkomen, zodat de schuld elke maand oploopt? Hebben deze mensen recht op een goedkopere en geïsoleerde huurwoning of zal het gas en de elektriciteit alsnog afgesloten worden? Wilt u aangeven wat het perspectief is voor deze gezinnen/alleenstaanden en welke maatregelen u zult nemen om ervoor te zorgen dat zij niet diep in de financiële problemen raken?

Antwoord 12, 13 en 14

De regels voor het afsluiten van elektriciteit, gas en warmte zijn vastgelegd in de Regeling Afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en in de Warmteregeling. Deze regelingen kennen een zorgvuldige incassoprocedure die is gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van afsluiting van huishoudens en het voorkomen van het oplopen van betalingsachterstanden. Betalingsachterstanden in de energierekening kunnen een vroegtijdig signaal zijn van (dreigende) problematische schulden, ook op andere terreinen. In de Regeling is geregeld dat klanten altijd eerst ten minste één betalingsherinnering krijgen waarin zij door de leverancier actief worden geïnformeerd over het afsluitbeleid en de mogelijkheid van schuldhulpverlening. Ingeval van niet tijdig betalen door een klant moet de energieleverancier de contactgegevens en hoogte van de schuld van deze klant doorgeven aan een instantie voor (gemeentelijke) schuldhulpverlening. Door in 2021 ingevoerde wijzigingen in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening kunnen energieleveranciers nu ook – in het kader van vroegsignalering – zonder toestemming van hun klanten de gemeente waarschuwen als ze zien dat klanten hun rekeningen niet betalen. Een gemeente moet, na een signaal van iemand met schuldproblemen, diegene uitnodigen voor een gesprek. Iemand mag de hulp van de gemeente weigeren. Daarnaast is het convenant over minnelijke schuldregelingen tussen energieleveranciers en de NVVK (branchevereniging voor schuldhulpverlening, sociaal bankieren en bewindvoering) begin 2022 herzien en van kracht sinds 1 april 2022.

Energieleveranciers zijn nu bereid om ongezien akkoord te gaan met voorstellen voor schuldhulpverlening waardoor de doorlooptijd aanzienlijk is verkort.

Als er geen schuldhulptraject wordt doorlopen, op het verzoek om schuldhulpverlening negatief wordt beslist, het traject eindigt of als de klant de afspraken in het kader van de schuldhulpverlening niet nakomt, dan bepaalt de Regeling dat de leverancier de leveringsovereenkomst kan beëindigen. De leverancier zal dit 21 kalenderdagen van tevoren melden bij de klant en dit vervolgens aan de netbeheerder doorgeven. De netbeheerder zal de klant aanschrijven met het verzoek binnen een termijn 10 werkdagen een nieuwe leverancier te zoeken, om te voorkomen dat de aansluiting daadwerkelijk wordt afgesloten.

Indien klanten een aanvraag hebben gedaan en betrokken zijn bij een traject voor schuldhulpverlening, worden zij niet afgesloten van energie. De Regeling schrijft voor dat dit geldt voor de winterperiode, maar in de praktijk passen leveranciers deze uitzondering gedurende het gehele jaar toe. Daarnaast bevat de Regeling extra bescherming voor kwetsbare afnemers die wegens gezondheidsredenen niet mogen worden afgesloten. De gehele incassoprocedure is derhalve omkleed met waarborgen, juist om te voorkomen dat klanten worden afgesloten en tegelijkertijd door de gemeente tijdig en zo nodig via schuldhulpverlening geholpen kunnen worden bij bredere financiële problemen.

Ik verwijs u verder naar de brief met maatregelen voor de energierekening.

Vraag 15

Heeft u kennis genomen van het feit dat import van Liquefied natural gas (Lng) uit Rusland is toegenomen in de eerste helft van 2022? Kunt u aangeven hoeveel Lng er uit Rusland is ingevoerd, wie dat ingevoerd heeft

en hoe zich dat verhoudt tot het verbod van de NL gemeentes om gas af te nemen van SEFE, dat volledig onder Duitse controle staat?⁴

Antwoord 15

Van de Gate terminal heb ik vernomen dat de totale hoeveelheid LNG vanuit Rusland in de eerste helft van het jaar ten opzichte van de eerste helft van vorig jaar inderdaad is toegenomen met 29%. Voor de volledigheid dient hierbij wel vermeld te worden dat het aandeel LNG uit Rusland ten opzichte van het totaal in de eerste helft van dit jaar gedaald is van 27% naar 22%. Bijna 60% van het LNG dat via de Gate terminal is binnengekomen was afkomstig uit de Verenigde Staten. Voor wat betreft de vraag over SEFE Energy (SEFE) verwijs ik graag naar het antwoord op vraag 16.

Vraag 16

Kunt u aangeven waarom talloze lidstaten van de Europese Unie wel energie afnemen bij SEFE maar dat u het de Nederlandse gemeentes verboden heeft?

Antwoord 16

Graag verwijs ik u naar de brief van 6 september 2022 (Kamerstuk 36 045, nr. 108) waarin ik uw Kamer heb geïnformeerd over de situatie met betrekking tot SEFE.

Vraag 17

Wilt u deze vragen een voor een en binnen twee weken beantwoorden en in ieder geval voor een plenair debat over energie als dat eerder plaatsvindt?

Antwoord 17

Ik heb geprobeerd deze vragen zo snel mogelijk te beantwoorden.

⁴ CBS, 30 augustus 2022, «Gasverbruik 25 procent lager in eerste halfjaar 2022». (<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/35/gasverbruik-25-procent-lager-in-eerste-halfjaar-2022>); NOS, 25 augustus 2022, «Minister dwingt gemeenten tot nieuwe dure gascontracten, geld gaat naar Rusland». (<https://nos.nl/l/2442044>).